

ságának megmondhatóí mindazok, akik rokonszenvét bírták. Szegények és költők.

– Életem eliramlott! Barátaim a másvilágon várnak. Csak azt nem tudom, hogy mi lesz Elemér gróffal! - monda néhány év előtt Róza.

Gyönyörű regény maradt utána, lezárult életévek. Egy soha vissza nem térő, patetikus, szerelmes, művelt korszaka Magyarországnak, amikor a férfi regényhősök mellett a nők is igyekeztek regényhősnők módjára élni, szeretni, meghalni. Senki se bánhatta meg, hogy ismerte.

(Reggel, 1931. július 20.)

A veresnek nem tetszenek a dolgok

KRÚDY GYULA

Különös nő volt. Bizonyos kérdésekben – többnyire praktikus kérdésekben – olyan okos, mint a nap (ahogyan abban az időben mondták), míg ábrándos, idealisztikus, mondjuk szívbeli dolgokban olyan naív, mint egy gyermek. (Így például a szerelmet is komolyan, sőt életre-halálra fogta fel gondolataiban. Bizonyára így mondta magában: – Szerelem.)

A vasemberes ház lakója körülbelül tíz esztendeig a Szerelem nevében ragaszkodott nyomorult személyemhez.

Nem tudnám megmondani, hogyan és miért, mert meglehetősen kicsapongó életmódot folytattam, amelyről jobb nem beszélni. A vinkótól kezdve a francia pezsgőig lerészegedtem éjszakánként. A konyhaszolgálótól a hercegnekig futkostam mindenféle elérhetetlennek látszó nők után. Barátaim voltak hordárok és császári és királyi kamarások, a Nemzeti Kaszinóban éppen úgy megfordultam, mint a hajnali lebujokban. Platinahamisítók között hallgattam a tárgyalás menetét („űztem a lapot” – mint abban az időben mondták), valamint a főrendiház ezüstfejű tagjait tanítottam a magyarországi közjogra.

Szóval ilyen bizonytalan foglalkozású ember voltam – miközben hírlapi cikkeket írogattam, többnyire erkölcsös cikkeket, amelyekben megosto-

roztam a világ mostani állapotát. De hát mit volt mit tenni, amikor egy hókupacon éjjel, a Szerecsen utcában, ahová éjjeli séta alkalmával darab időre leültünk: belém szeretett, és ettől kezdve tíz évig irányítani akarta az életemet.

(*Krúdy Gyula: Purgatórium, 9. fejelet. Budapest, 1933.*)

Egy nagy hírű ház a Magyar utcában

VAJDA SÁNDOR

A ház nagy hírű volt. Maison Fridának²⁴ nevezték. A legszebb, nemileg-szakmailag kitenyészített nők legrafínáltabb, legigényesebb kínálatát nyújtotta. [...] Némi malíciával, pesti humorral, ez az intézmény olyan szilárd és nélkülözhetetlen volt, mint a Polgármesteri Hivatal, az Elektromos Művek, a Köztisztasági Hivatal, a Vöröskereszt, a Mentőszolgálat. Csak tekintélyesebb volt, konszolidáltabb, a vagyon állt mögötte, a tőke, az ipar, a főnemesesség, a kereskedelem urai. És nem ritkán reverendájukat levetve, előkelő egyházi férfiak is a látogatók közé tartoztak. Feltűnést keltett Tisza István fukarsága, ő a krajcáros Valero²⁵ és Conti²⁶ utcai nyilvánosházak vendége volt.

[...]

A Magyar utcai házban sem édeskés, sem fellengzős, sem tragikus szerelmek nem bonyolódtak. Az élvezet, a megfontolt női odaadás a mesterséghez tartozott. Nem nélkülözötte a gyöngédséget. És vágytalan sem volt, mert az animális ösztönt a Magyar utcai elit házban virtuózan a tökéletességig

²⁴ Az elnevezés a francia *maison* – „ház, cég” – szóból és a tulajdonosnő Frida nevéből született. A bordélyház a IV. (akkori Belváros) Magyar u. 29. szám alatt volt.

²⁵ A mai Kürt utca.

²⁶ A mai Tolnai Lajos utca. A korabeli Magyarországon köztudott dolognak számított, hogy a Conti utca 4. számában székel a *Népszava* szerkesztősége és kiadója, s közvetlen mellette, a 6. szám alatt pedig az egyik olcsóbb tarifájú, de a legnagyobb forgalmú budapesti nyilvánosházak egyike működött.